

קיצור כללי לש - שיעור 176

הנמצא בשמירת שבת כהלכתה ועוד פוסקים

I. כללי מלאכת לישה יש ג' תנאים לחיוב לישה (ש"כ ח - ה)

(א) צריך לירכיב שני גופים הנפרדים זה מזה ולכן אין צורת לישה אלא בנותן משקה לדבר היבש אבל כי ריסוק פירי אף שהוא מתדבק במימיו טבעית לאו שם לש עליו (מזו"א נ"ס - ד"ה "יש") ולכן הלש שעוה לנר או המעך בידים פירורי לחם רכים אין בו איסור לישה משום שצריך אמצעי כמו מים ומשקים אחרים (שביתת השבת פתיחה מלחכת לש - ט) וכן הלש בנות בלחלוחית הטבעית אמנם ע"ע בשש"כ (הערה י"ז)

(ב) הגופים יהיו דקים (מ"ב שכ"א - סק"ח) או סמיכים (soft, pliable) או אם גדולים הם מטבעם שיהיו טחונים או קצוצים ודוקא דבר המתדבק ונתלה זה בזה ע"י גיבול וכן פסק המ"ב (ש) דצנון וקשואין דק דק שמערבין בחומץ יש בו משום לישה ולא כהא"א מבוטשאטש (תניח שכ"א - י"ד) דצריך להיות מפורר כמו קמח ולא כהאלף לך שלמה (קל"ט) דדוקא בז' מיני משקה שייך לישה ולא כהתהלה לדוד (שכ"א - כ"ג, ו"ג) דיש היתר דלא לתר

(ג) הגופים צריכים להיות מעורבים ומחוברים זה בזה לבלילה אחת ואין חילוק אם זה ע"י משקה טבעי שבתוך אחד משני הגופים כגון אחד יבש ואחד נוזל או מטבעם הם נדבקים כמו המערב דבש בגבינה רכה או חמאה באבקה קקאו (פמ"ג מ"ז שכ"א - סק"ז) וע"ע בשביתת השבת (שס סק"ה) אמנם מותר לערבב סוכר באבקה קקאו שאין כאן משקה שיחברם

II. הדרך ההיתר בבלילה רכה או בבלילה עבה

(א) התירו להכין בלילה רכה אם עושה ב' שינויים

1. יהפוך סדר נתינת המים מימות החול וגם יקפיד ליתן את כל המשקה בבת אחת
2. הבחישה צריך לעשות באצבעו או ע"י נענוע בכלי או שתי וערב (פה"ד נ"ג) וע"ע בחזו"א (שס סק"ה ד"ה "ומשמע") דְּבִכְפָּה א"צ שינוי בגיבול

(ב) בשעת הדחק יכול לעשות בלילה העבה בשבת ויקפיד לשנות מן הספר בנתינת המשקה וגם באופן הגיבול

(ג) מה נקרא רכה עיין בשביתת השבת (שס סק"ו) דהגם שאין ראוי לשתיה רק ללעוס נקרא רכה וצריך להיות קשה ככצק אבל החזו"א (שס סק"ט) כתב דאם נשפך נחשב רכה אבל אם נשפך כמים אינו בגדר לישה

III. הדוגמאות

(א) מותר לשפוך רוטב על תפוחי אדמה מבושלים אם כבר נתמעכו ולערבב הרוטב בהם (זה"ל ד"ה "שמח") דהבישול מפקיעו ממלאכת לישה מן התורה ובשינוי דמעט מעט מותר א"נ בשעת אכילה מותר (שש"כ הערה ס"ז)

(ב) אמנם לערבב זבדה (yogurt) או שמנת (cream) בגבינה לבנה מותר רק בבלילה

רכה ובשני שינויים הנ"ל (שש"כ ח - הערה מ"ה) וצע"ג שהמאכלים מבושלים וע"ע באג"מ (ד - ע"ד אות י"ג שחלק על זה)

ג) גם לסחוט לימון לתוך גבינה לבנה רכה או לתוך בננות מרוסקת ולערבבם בשביל תינוק צריך הב' שינויים הנ"ל (שש"כ סעיף י"ד) ואיך שייך לש בגבינה מבושלת?

ד) גם לערבב פירורי הביסקויטים בגבינה לבנה צריך ב' שינויים (שס) וגם על זה צע"ג שהם נאפה ומבושלת וצריך לומר דהחידוש של הבה"ל בקמח קלי הוא דכיון דנאפה ודרך לאכלו כך ונתינת המשקה חשיב רק כתבלין בעלמא ותיקון מאכל בעלמא משא"כ בדוגמאות הנ"ל שנעשה לישה חדשה בשני גופים נפרדים ולכן לשיטתו המערב זבדה וגבינה לבנה נעשה לישה חדשה ואסור וראיה ברורה לזה דאסור לערוב בשבת של פסח קמח שעושים מטחינת מצה אפויה ליתן בין (מ"ז סק"ז נ"ט ס"ז) וע"ע בחזו"א (נ"ח - ט ד"ה "סימן") שמתרץ באופן אחר וכן משמע מהאגלי טל (סעיף ד) דכל שנפסק ממנו התיקון שעשה ונצרך עוד הפעם למלאכה חייב וכן משמע קצת מהחזו"א (נ"ח - ה ד"ה "ומשמע") דאם הלישה ענין מחודש יש לישה אחר לישה ולכן מותר למרוח חמאה על לחם ומוסיפים מלמעלה דבש וכורכין הפרוסות זו ע"ג זו משום שנחשב רק לתבלין כמו קמח קלי (שש"כ הערה פ"ח) וא"כ אפשר דאף שודאי אסור ללוש כדי לאכול מיד מ"מ לא אסרה התורה לאכול דבר שדרך אכילתו הוא רק על אופן זה וגם מוכח הדבר שזה רק תיקון אוכל (שש"כ הערה י)

ה) מותר להוסיף סוכר או ריבה נזילה לתוך זבדה או שמנת ולערבבה כי הסוכר מרכך יותר (שש"כ הערה נ"ג) אבל בגבינה רכה אסור כי סו"ס נעשית כלילה (שס הערה נ"ד) משמע: דיש איסור בדבר אפילו אינו מקשה יותר

ו) אמנם אסור לערבב גבינה לבנה בדבש או חמאה או מרגרינה באבקה קקאו (שס סעיף י"ג, וי"ז) ואפשר משום דלא שייך שינוי בנתינת המאכלים (פמ"ג מ"ז י"ז) ורק שינוי בהגיבול

ז) מותר לערבב צמוקים במאכל כדי למטעים את התבשיל וגם הצמוקים אינם נילושים אלא עומדים בפני עצמם (שש"כ שס סעיף כ)

ח) מותר להטביל דברי מאפה במשקה משום שהמשקה מרכך ומפורר אותם לכן מותר להטביל לחם במרק אולם ודאי שאסור לגבל את הלחם שנתרכך כדי לחזור ולעשותו לגוש אחד (שס סעיף כ"ז)

ט) instant pre-cooked cereals etc. אסור ללוש גם אם אינו עושה רק כלילה רכה כיון שהן נדבקיין זה בזה טפי (שש"כ שס סעיף כ"ה וחזו"א נ"ח - ט ד"ה "ולע"ג" ואג"מ ד - ע"ד אות י"ז)

י) mixing horseradish or ketchup with mayonnaise עיין בספר Shabbos Kitchen שכתב שמותר ולא נתן טעם לדבר וע"ע בשש"כ (הערות נ"ג, וי"ד) דאם מתרכך יותר מותר ואם לאו אסור

יא) ויש כמה היתרים בדברים אלו ועיין בשיעור 99